

Kommunikation i en omsorgs- og isolationsdiskurs

Forfatter: Susanne Skovsø Petersen

Formål og baggrund

Denne undersøgelse er kommet i stand på baggrund af en masteropgave i kommunikation ved Roskilde Universitet, som blev forsvaret i 2014. Masterafhandlingen har til hensigt at undersøge, hvordan patienter og sygeplejersker italesætter deres oplevelser med sundhedsvæsenet samt undersøge hvilke parametre, der skal være tilstede for at skabe et succesfuldt møde mellem patient og sygeplejerske. Analysen viser, at der hersker forskellige diskurser, som kommer i spil, når patienter og sygeplejersker mødes i en dialog. Især hæfter jeg mig ved én diskurs, som jeg har valgt at kalde isolationsdiskursen, som især italesættes af patienterne.

Medinddragelse er et centralt politisk begreb i nutidens sundhedsvæsen på såvel lokalt, regionalt og nationalt plan. Det er derfor vigtigt at generere viden om:

- Hvilke parametre i sprog og handling, der viser sig i mødet mellem patient og sundhedsvæsen.
- Hvilke parametre, der skal være tilstede, for at patienten oplever at være medinddraget i pleje og behandling.
- Hvornår sygeplejersken har en opfattelse af at medinddrage patienten og hvad er det, der gør, at hun får den opfattelse.

Design og metode

Ud fra et kvalitativt forskningsdesign er 8 enkeltinterview med ambulante patienter, som har været gennem et akut indlæggelsesforløb i Ortopædkirurgisk afdeling blevet gennemført. 5 kvinder og 3 mænd i alderen 30-72 år deltog. 8 enkeltinterview med sygeplejersker samt 1 fokusgruppeinterview med både patienter og sygeplejersker blev ligeledes gennemført.

Ud fra et billedmateriale, bliver deltagerne bedt om at fortælle om deres opfattelse af sundhedsvæsenet i fortid, nutid og fremtid. Billedmaterialet består af 16 billeder, som viser hverdagssituationer fra klinisk praksis. Metoden er inspireret af Roland Barthes billedanalyse.

Billedmaterialet bruges også i fokusgruppeinterviewet, hvor den efterfølgende dialog mellem patienter og sygeplejerske analyseres, inspireret af Jürgen Habermas, med henblik på, at finde mønstre for hvilke sproglige, såvel verbale som nonverbale, handlinger, der fremtræder i mødet mellem patient og sygeplejerske.

Resultater

Ud fra en foucauldiansk diskursanalyse finder jeg, at der er flere dominerende diskurser blandt patienter og sygeplejersker bl.a. en effektivitetsdiskurs, en omsorgsdiskurs og en isolationsdiskurs. Isolationsdiskursen omhandler, at patienterne udtrykker at føle sig alene, må indordne sig og er overladt til at hjælpe hinanden på sengestuen, fordi plejepersonalet har for travlt eller på anden vis udviser en fraværende adfærd. Patienterne oplever stuegang, som en situation, hvor beslutninger om dem og deres behandling bliver taget, uden de får mulighed for at deltage. Sygeplejersker beskriver, hvordan IT-systemerne er med til at tid og fokus fjernes væk fra patienten. Der bliver talt *om*, men ikke *med* patienten. Både patienter og sygeplejersker italesætter værdier som nærhed, at blive talt med, at blive set, som værdifulde parametre for at patienten vil føle sig medinddraget.

Konklusion og perspektivering

Projektet finder, overordnet set, at der ligger skjulte diskursive fænomener indlejret i sprog og handlinger, som vanskeliggør dialogen og mødet mellem patienten og sygeplejersken. Således vil den opnåede viden fremadrettet kunne anvendes til at forbedre kommunikationen, og derved mulighederne for at inddrage patienten ved at skærpe opmærksomheden på de verbale og nonverbale handlinger, som nu isolerer patienten i stedet for at inddrage. Der er, med opbakning fra afdelingsledelsen, nedsat en arbejdsgruppe, som skal arbejde med at udbrede resultaterne og implementere anbefalinger i praksis.

